

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики
та місцевого самоврядування

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-22-08, факс: 255-33-07

№ 04-14/16-2862

" 11 " грудня 2018 р.

АНІСІМОВУ О.Д.

Шановний Олександр Дмитровичу!

У Комітеті Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування розглянуто надіслану Вами петицію щодо розроблення та прийняття закону про повернення місту Києву суверенного права на самоврядування і врахування при цьому досвіду міст з Магдебурзьким правом Німеччини і Польщі. З приводу вказаного та в межах предмету відання Комітету повідомляємо таке.

Відповідно до частин десятої та одинадцятої статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян», електронна петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку розглядається як звернення громадян відповідно до Закону.

Електронна петиція, адресована відповідно Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, розглядається в порядку, встановленому цією статтею, за умови збору на її підтримку не менш як 25000 підписів громадян протягом не більше трьох місяців з дня оприлюднення петиції.

Таким чином, виходячи з вищезазначеного та враховуючи, що на підтримку Вашої петиції подано 4 підписи за період з 24 липня 2018 року по 24 жовтня 2018 року, петицію було розглянуто як звернення громадянина та за наслідками розгляду зазначається таке.

Початок відновлення місцевого самоврядування в Україні пов'язується з прийняттям 7 грудня 1990 року Закону «Про місцеві ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування», яким було ліквідовано вертикаль місцевих рад як органів державної влади на чолі з Верховною Радою. З прийняттям Конституції України у 1996 році та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у 1997 році була, в основному, сформована вітчизняна модель побудови та функціонування системи місцевого самоврядування, яка з незначними змінами існує до цього часу.

В основу даної моделі покладено базові положення Магдебурзького права щодо самостійного і під власну відповідальність вирішення територіальними громадами питань місцевого значення. При цьому адміністративне підпорядкування органів місцевого самоврядування центральній владі виключається, а єдиним арбітром у разі спірних відносин між ними залишається суд. За таких базових установчих умов головним завданням законодавця у сфері державного будівництва став пошук і досягнення оптимальних співвідношень між повноваженнями органів місцевого самоврядування і органів державної влади – саме це свого часу робилося в містах Європи, а згодом і України, в яких було закріплено Магдебурзьке право. Таке поєднання управлінських систем на місцевому рівні стало одним із чинників зближення – економічного, соціального, культурного, політичного – українських земель з Європою, створило правову основу наступного становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.

На сучасному історичному етапі органічне продовження і розвиток вихідних принципів Магдебурзького права знайшли своє відображення в Європейській хартії місцевого самоврядування, яка розроблялася з 1968-го по 1985 рік і акумулювала увесь історичний досвід розвитку місцевої демократії у цій частині світу. Хартія зобов'язує держави закріпити у внутрішньому законодавстві й застосовувати на практиці сукупність юридичних норм, що гарантують політичну, адміністративну та фінансову незалежність муніципальних утворень. Вона також встановлює необхідність конституційного регулювання відносно автономії місцевого самоврядування.

Верховна Рада України у 1997 році ратифікувала Європейську Хартію місцевого самоврядування, ще раз засвідчивши відданість Україні європейському шляху розвитку, і вже більше 20 років даний документ є невід'ємною частиною українського законодавства та покладається в основу розробки інших нормативно-правових актів, в тому числі й законів України.

Водночас, прямого декларування і механічного відтворення у вітчизняному законодавстві принципів Європейської хартії місцевого самоврядування ще недостатньо, щоб робити висновок про дотримання цього документу. Необхідне реальне, комплексне впровадження його положень на всіх рівнях законодавчої системи з можливістю практичного повсякденного використання в ході правозастосування. На жаль, на ключових напрямках функціонування місцевого самоврядування в Україні цього не досягнуто і перед законодавцем стоїть низка пріоритетних завдань.

По-перше, як на законодавчому рівні, так і на етапі реалізації норм, слід забезпечити дотримання принципу повсюдності місцевого самоврядування – здійснення органами місцевого самоврядування базового рівня повноважень за межами населених пунктів, в тому числі щодо розпорядження земельними ресурсами (земля за межами населених пунктів має належати громаді). По-друге, необхідно впровадити безумовне дотримання послідовності «повноваження йдуть за грошима», що дозволить, врешті, позбавитися

практики передачі повноважень, не забезпечених матеріально-фінансовими ресурсами. Є неприпустимим розширення повноважень органів місцевого самоврядування без збільшення обсягів фінансування їх діяльності. Інакше таке розширення повноважень є фікцією. По-третє, має бути забезпечено стабільність у роботі органів місцевого самоврядування: інституції та їх посадові особи мають планувати свою діяльність хоча б на середньостроковий період у 3-5 років, чітко дотримуючись обраного вектору розвитку.

Стосовно самоврядної проблематики на столичному рівні можна відзначити, що Конституція України містить положення, які вказують на спеціальний статус міста Києва як столиці України та наявність особливостей здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади у цьому місті, що визначено у статтях 92, 118, 133 та 140 Основного Закону.

На базі Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у 1998 році було розроблено Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ», яким і визначено вищевказаний статус міста Києва та особливості здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади у цьому місті.

З того часу ті чи інші положення даного Закону щодо статусу Київського міського голови, виконавчого органу Київської міської ради – Київської міської державної адміністрації, призначення на посаду Голови Київської міської державної адміністрації, районного поділу міста Києва тощо були предметом розгляду Конституційного суду України і детально та розгорнуто тлумачилися у їх взаємопов'язаності та відповідності Конституції України.

Вважаємо, що в найбільш загальному, концептуальному плані питання відновлення місцевого самоврядування в Україні та її столиці вирішено. Однак це не означає, що ми маємо зупинитися у законопроектній роботі з вдосконалення і приведення у більшу відповідність з нормами Європейської Хартії місцевого самоврядування як Конституції України, так і законів України, що стосуються місцевого самоврядування, в тому числі Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ».

Підтвердженням такого висновку слугує реформа децентралізації влади в Україні, нормативною основою якої стали прийняті за провідної ролі Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування закони України «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та численні зміни до них, що сприяли процесам формування об'єднаних територіальних громад.

Також Комітет є головним з опрацювання законодавчих ініціатив, спрямованих на вдосконалення положень Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ». Принагідно інформуємо, що за період роботи Верховної Ради України восьмого скликання на розгляд Комітету надійшло близько 10-ти відповідних законопроектів, серед яких дві нові редакції даного

Закону, котрі стосуються практично всіх аспектів здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади у столиці України.

Зважаючи на вищезазначену обставину та враховуючи суть порушеного Вами питання, інформуємо, що зміст петиції доведено до відома народних депутатів України – членів Комітету для врахування у законопроектній роботі, оскільки саме народні депутати України відповідно до статті 93 Конституції України є суб'єктами права законодавчої ініціативи.

У свою чергу Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування докладе необхідних зусиль для належної підготовки всіх відповідних законодавчих ініціатив, що надійдуть для опрацювання на його адресу, в інтересах як територіальної громади міста Києва, так і держави загалом.

З повагою

Голова Комітету

С.ВЛАСЕНКО